

י"ם המצריים בסיום בארץ ביקר בקיבוץ

הפצצה על חיפה, או שטיסי חיל האוויר הי
מצרי הם כה גרועים עד כי החטאו בצורה
מבישה את מטרם.
בהמשך הסיוור, הוצג בפני הגנרל מנהל מח
לקת הכספים של העירייה: ערבי, המועסק ב
תפקיד זה שנים רבות. השבוי חקר את ה
פקיד שעה ארוכה, כדי לבדוק אם הוא באמת
ערבי, ולא יהודי שהתחפש כערבי. לבסוף
השתכנע.

★ ★ ★

הקרב במסערה המזרחית

מצבאות "סינסיאיינג" אדומה הגיעה
לבנין הסכנין החדש, על הר הכרמל,
ומתוכה יצאו כשלושים סמלים מצריים, כי
שעל גבם מסומנת האות "ש" — שבוי. הם
סיירו באולמות המלאכה של בית-הספר הי
מקצועי, שוחחו בעליצות רבה עם התלמידים.
הם נראו מאושרים כילדים שיצאו להפסקה
בלתי-צפויה בחצר בית-הספר.

משם, המשיכו את דרכם לבית-החולים
רמב"ם בבת גלים, שם שוחחו עם החולים,
איחלו להם החלמה מהירה, החליפו אתם הוד
מנות אדיבות לערוך ביקורים משפחתיים —
לכשיבוא השלום.

הרופאים שבין השבויים נסעו לבית-החולים
בילינסון. רובם עמדו פעוריה בפני המת
קנים החדשים והמשוכללים, השירות המ
צויין במחלקות השונות. אחד מהם שאל אם
יוכל לבוא לבית-החולים כדי להתמחות ב
כיורוגיה — לכשיבוא השלום. "אני כבר מז
מין אותך רשמית", ענה לו איש ההנהלה
בית-החולים.

סרן מוזמד דיאדין וזהבי, מקהיר, ביקש
לראות ערבים מתושבי הארץ. מארחו, משחק
הירקות נפתלי קסטלניץ, הביאו לכפר עוספיה.
שם, על ספלונקי קפה, תהה הסרן על קוננם
של ערביי ישראל. מארחו הביאו במיוחד ל
כפר זה, כי שם גרים עם ערבים מוסלמים,
גם נוצרים וגם דרוזים, והוא יוכל לשוחח עם
בני כל המיעוטים בבת אחת.

נפתלי ומוזמד עזבו את הכפר, המשיכו
למסעדת פינג'ין שבמרכז הכרמל. שם החלה
השיחה בין השניים להיות אישית יותר. ו
אז התברר כי הם כבר נפגשו לפני כן. נפתלי
קסטלניץ היה זה ששכב את מוצבו של סרן
מוזמד דיאדין וזהבי, כאבו עגילה.
השניים נטלו עפרונות לידיהם, החלו מ
שרטטים על גבי מפיות את מהלך הקרב. ה
סרן המצרי הודה כי ברח אומנם מהמוצב, ה
אך לא באשמתו. "הינני מחזיקים מעמד", הכ
ריו, "אולם קיבלנו פקודה להיסוג ולהגן על
אלי-עריש. שם נפלטו בשבי."

★ ★ ★

שני שותפים באינטליג'נס

אנשי המחלקה הערבית של הועד
הפועל של ההסתדרות אירחו קבוצת
סמלים. לפתע פנה אחד מעובדי המחלקה,
ערבי מסביבות חיפה, למארגן הטיוול, בקרי
צת'עין. "ראה מה יקרה עכשיו", לחש לו
וניגש לאחד השבויים. "סלאמאט יא אבו איס
מועיל!" קרא הישראלי לעבר המצרי. "אתה
זוכר אותי?"

המצרי נעץ בו עיניים תוהות, ולבסוף תקע
כף בכפו. הסתבר כי השניים שירתו בעבר
באינטליג'נס הבריטי, באזור הסואץ.

בפגישה אחרת עם קבוצת ערבים ישרא
ליים, הרצה אחד הקצינים המצריים על הנו
שא: הפילוסופיה של המהפכה. הוא סיפר ל
מאזיניו על אזור השיחורר ההולך ומשוקם
מחולות המדבר במצרים, על המלחמה באימ
פריאליזם ועל גמאל עבד אל-נאצר, מאחד ה
אומה הערבית. בויכוח שנפתח אחרי ה
הרצאה, שאל אחד המאזינים: "כל זה באמת
יפה. אבל איזה סתירה קיימת בין שאיפות
אלה לבין שאיפותיה של מדינת ישראל להת
קיים בשלום בין הערבים?"

★ ★ ★

הקצין חלב פרה

אייה לקן, חבר קיבוץ אושה, הורגל יום
יום לרקוד פניהם של קצינים שבויים.
הוא סיפר להם על הקיבוץ, תולדותיו ודרכו.
כאשר התארח אצלו סגן עומר פתחי, שאל
המצרי את רון: "מה עבודתך בקיבוץ?"

ניזם, הכניסוהו לחי החברה של
הארץ אשר בה נשלח ללחום. רבים
מן השבויים שוחררו אחרי טיפול
זה בידי הקומוניסטים והוחזרו לק
יום היפאניים. כל אחד מהם הפך
לתועמלן קומוניסטי מושבע, נושא
חידק ההתמרדות בצבא היפאני.
אותה שיטה עצמה הופעלה על
ידי הקומוניסטים נגד בני עמם,
בשעת מלחמת-האזרחים הפניית,
תרמה תרומה מכרעת לכיבוש הי
שלטון בירמה.

בעמודים אלה מתואר נסיון דר
מה, שנעשה עלידי שלמונות ישי
ראל. אף כי הדבר לא נעשה מתוך
השקפת-עולם מגובשת, ולא היה
חלק ממסע הסברה ותעמולה רחב
יותר, אין ספק שהיה זה נסיון
נועז ומפוכח.

הוא לא יתן את מירותיו בן לילה,
ולא יהולל פליאים. קרוב לוודאי שי
רבים מן השבויים המצריים שהוזר
ישימוצו את ישראל בפומבי, כדי
למצוא חן בעיני הממונים עליהם.
אולם הזרע שזרע בלב השבויים
בגד-שמואל ובגבע, בחיפה ובירר
שלים, עשוי להכניס את נבטיו כבוא
היום, בצורה שתהפוך את המאמץ
הקטן להשקעה כדאית פי אלף.

איברהים תמאזין היה מפקד פלוגת חיל רגי
לים בשארם אלי-שייח, שהסגיר את עצמו מיד
עם תחילת הקרבות. אנית אחיו היא אותה
איברהים אלי-אחאל, שאחיו היה מפקדה. ה
מארח הסיעו לרחוב פנורמה שעל הכרמל,
הראה לו את הנוף הנגדה, כולל הנמל כולו,
והצביע על המשחתת השבוייה, שעמדה בנמל.
תמאזין נעץ מבטו באניה בדומיה. לבסוף סר
נן, בקול חנוק: "ואחי כל כך שמח כשקיבל
את הפיקוד עליה..."

מצב רוחו של תמאזין השתפר רק אחרי
שמארחו סיפר לו כי כניעת האניה באה אחרי
קרב עז. אולם המצרי הצעיר סירב להאמין
כי הפגיוע שנורו עלידי אנית אחיו, לפני
שנלכדה, לא גרמו כל נזק לעיר.

★ ★ ★

הנגד והפקיד

רבים מהקצינים השבויים טענו כי
ני מארחיהם כי תושבי ישראל שונאים
את משטר הריכוז של בן-גוריון, ובפרט שונ
אים משטר זה בני ארצות המרות. אחד הקצי
נים, שוחח עם כמה ישראלים שהוצגו בפניו,
ושאר מלא ספקות. "ברור, אתם הכנתם או
תם מראש, והם פוחדים לומר את האמת,"
כאשר המשיך הקצין עם מלח דברכם, במ
כונית פרטית, הציע המארח למצרי לבדוק את
הדבר באופן יסודי. הוא הצביע על שורת
טרמפיסטים שעמדו בצידו הדרך, הציע לקצין
לבחור מבינם את מי שירצה. "אנחנו נסיע
אותו לאן שהוא רוצה, ותוכל לשוחח איתו
באופן חופשי, מבלי שאספר לו מי אתה."

המצרי בחר בחילית שחרחרות תוניינית, וכ
נס אתה מיד לשיחה ארוכה. בתום הנסיעה,
הוזמן הקצין לבקר במסכה של אותה סרמ
טיסטית, בכל זמן שירצה. הוא מצדו הוסיף,
ברצינות רבה, את הערה לבקר את משפחתו
בקהיר.

אחד הגנרלים המצריים נלקח לסיוור מקיץ
בקיבוצים, הובא גם לבנין עיריית חיפה. הוא
עבר במחלקת השונות ושאלותיו הוכיחו על
ידיעות מפורטות ועל השכלה רחבה. גם הוא
סירב להאמין כי חיפה לא הופצצה עלידי
האוויריה המצרית, כפי שסיפר רדיו קהיר.
אתם מעלימים מעיני את ההריסות", טען.

הוא הוזמן לעלות על גג מלון ציון. שבמר
כו העיר, חיפש מנקודת תצפיתו סימן ל
הריסות. לשוא. עליו היה להודות באחת מ
שתי אמיתות בלתי-נעימות: או שלא נערכה

"אל תצלמו!" קוראים כמה מהשבויים וממלוויהם, לעומת צלם העולם הזה. קיצוני מדין
סג'אלוף חנא נגיב, לשעבר מפקד הכוחות המצריים בשארם אלי-שייח. בין השאר, סיפר כי כל
פעם שבג'וריון היה מודיע על נכונותו לשלום, היה הצבא המצרי מכריז על מצב הכן.

את כל המלחמה הזאת, אבל אנחנו לא שכחנו
שיש מצרים טובים.

★ ★ ★

רק קפריסה

משום מה, התקשו מצרים רבים יהא
מין כי הישראלי הממוצע אינו שונא כל
מצרי, באשר הוא מצרי. אחד הקצינים, שנל
קח לבקר בחיפה, ביקש לערוך משאל בוק
בין עובדי הרחובות, ולהציג בפניהם את ה
שאלה: "האם אתם שונאים את המצריים?"
הוא לא גילה לנשאלים את זהותו, ניהל
את המשאל באנגלית. בלי יוצא מהכלל, ענו
הנשאלים כי אינם שונאים את מצרים. אולם
אם מצרים אינה מניחה לישראל להתקיים
בשלום, אין ברירה אלא לנקוט בכל האמצעים
שיגנו על קיומה.

גם אנשי הצוה לשעבר של האניה בתי
גלים, שהוחזקו במעצר ממושך במצרים, נש
אלו אותה השאלה. גם הם, לתפתעת השואל,
ענו תשובה דומה. "אתה מבין", הסביר איש
צוות אחד, חושב תל-אביב, "אתם עצרתם
אותנו כדי למנוע מאתנו מעבר בתעלת סואץ.
אנחנו לא נוחזר על המעבר נוסה ושוב ננסה
לעבור. יתכן שתעצרו עוד אחדים ממלחינו;
יתכן שצטטרך שוב ללחום ולהשתמש בכוח.
אבל את זה נעשה כי זהו חיוני לנו, לא
מפני שאנחנו שונאים אתכם. אפילו כשאנחנו
יודעים כי מצדכם, הסירוב להרשות לנו לע
בור בשלום, לצרכי מסחר, הוא רק קפריסה."

★ ★ ★

המחלה המרבקת

שבעת הצעירים שהסבו על מרפסת
בית-קפה גדול היו טייסים כולם. ההבדל
ביניהם היה רק כי חמישה מהם היו טייסי
סילון ישראליים, במיניהם הכחולים, ושניים
טייסי סילון מצריים, בתאקיי. השיחה היתה
מקצועית לחלוטין. בעיני המצריים, מצאח פני
שה זו חן יותר מאשר פגישתם הקודמת עם
אנשי חיל האוויר של צה"ל, שעלתה להם ב
מטוסייהם.

היו גם סרבנים. המכונאי הראשי של איב
באהים אל-אחאל, למשל, ערך שביתת-שתיקה
זועמת, מרגע צאתו ממחנה השבויים. שעות
במשכה שתיקה זו, עד שהוזמן לבית מארחו
ונתכבד בספל קפה תורכי. נכדתו של המארח,
פקיד ממסלתי בכיר, רצה אל ה"דור" האורח,
טיפסה על ברכיו. הקרב נשבר.

בדמעות בעיניו, סיפר השבוי על אשתו ובי
נותיו שבקהיר, על געגועיו אליהם. ידו ליט
פה ברוך את שער של הילדה הישראלית
הקטנה, שפתחה את חרצובות לשונו. בקושי
נפרד לעת ערב מחוג המשפחה החמים, שנפ
תח לפניו למשך כמה שעות.

בסוף השבוע, כאשר חזרו אחרוני השבויים
המצריים לארצם, היה ברור מדוע ביד אותם
צבאם במחנה תל אליכביר, באזור התעלה.
חששות גמאל עבד אל-נאצר כי השבויים הבי
או אתם מחלה מדבקת מישראל היו מוצדקים
בהחלט — מחלת האמת.

"עובר מוסך. לפעמים גם נהג", השיב רון.
"ובצבא, הייתי?" שוב שאל המצרי.

"כן."

"ומה היתה דרגתך?"
הקיבוצניק השיב.

סגן פתחי נדהם. "האם אתה מדבר ברצי
נות?" שאל.
למעשה, היה סגן עומר פתחי צריך לדעת
כי מפקדי צבא גבוהים בישראל הם גם אנשי
עמל פשוטים בביתם. כי סגן פתחי היה מפקד
פלוגה פלסטינית, שבין תפקידיה היה לח
דור לישראל ולאסוף שם ידיעות. הוא נמלט
ממוצבו בשעת ההתקפה על רפיח, הלך ברגל
לאורך החוף עד אלי-עריש, נלקח שם בשבי.
"אצלנו", הודה, בסיום הביקור, "לא היה
נאות לייטננט-קולונל לזכות אותי אפילו ב
מבט אנושי אחד. וכאן, הוא מורה-דרך שלי.
יש משהו טוב בשיטה הזאת."

אמנון לין, חתנו של אבא חושי ואחד מ
עסקני מפא"י המרכזיים בעניינים ערביים,
אירח שמונה שבויים בביתו. באחד הטיוולים,
הגיע עם אורחו, סרן שנפל בשבי בשארם
אלי-שייח, לנהלל. שם חיכתה אפתעה גדולה
מאד לסרן המצרי: באחת הרפתות, רכון ליד
דלי חליבה, הוא פגש את מפקד הגדוד ששבה
סרן מצרי אחר דיבר על יחס ישראל לשבוי
יים. בעוד שרבים מבין חבריו חששו לזייהם,
במקרה שיפלו בשבי צה"ל, היה אותו סרן
בטוח כי לא יקרה לו דבר.

"מדוע?" שאל מארחו.
"אני כבר הייתי בשבי אצלכם, ב-1948,"
השיב בחיוך.

★ ★ ★

גם מצרים טובים

בכמה מקרים, הוזמן לשבויים לפגוש
יהודים שעלו ממצרים, מאז החלו הגירר
שים האחרונים או לפנייהם. בעין-השופט, ל
משל, נלקח אחד הקצינים לראות את האולפן
לעברית, בו לומדים העולים החדשים. לא
היה קץ להפתעתו, כאשר גילה בין התלמידים
ידי, אותו הכיר היטב באלכסנדריה, עיר
מולדתם המשותפת.

הוא שמע מפי העולה על פרטי תלואותיו
מאז פרצה מלחמת סיני, על צו הגירוש שאי
לץ אותו לעזוב את ביתו ואת עסקיו. "כל
מה שאתה אומר מעצר אותי מאד", ענה ה
קצין. "אני הייתי הרבה יותר שמח אילו המ
שכת להיות יחד אתי באלכסנדריה. אבל אם
אתה מרוצה מחייך החדשים ומהמולדת החד
שה שלך, גם אני שמח. אינשאאלה", סיים,
"עוד נתראה באלכסנדריה."

ברמת-הגדה, פגשה קבוצת אורחים ילדים
שעלו ממצרים לא מזמן, ונקלטו על-ידי על
יית הנוער. "אתם בודאי שונאים אותנו ואת
מצרים", הפציר אחד הקצינים.

"לא", השיבו הילדים. "אנחנו לא שונאים
אתכם ואפילו אוהבים קצת את מצרים. אנח
נו רק יודעים שאלה שהכריחו אותנו לברוח
ממצרים הם אנשים רעים. הם גם שהביאו